

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลฎีกาของกรมการศาสนา

กรมการศาสนาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ วร ๐๓๐๑/๔๖๖๐ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ศาลฎีกามีคำพิพากษา ที่ ๑๙๔๒๕-๑๙๔๒๖/๒๕๕๗ พิพากษายืนตามศาลล่างให้บริษัทนิลล์ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด จำกัดที่ ๑ และกรมการศาสนา จำกัดที่ ๒ ชำระเงินจำนวน ๖,๓๘๖,๖๑๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๕,๙๗๖,๔๕๒ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ กับให้บริษัทอิสลามทราเวล แอนด์ทัวร์ จำกัด จำกัดที่ ๓ และกรมการศาสนา จำกัดที่ ๒ ชำระเงินจำนวน ๙,๕๔๕,๗๒๑ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๙,๐๔๐,๔๔๗ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์

กรมการศาสนาพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติให้เป็นไปตามคำพิพากษา กฎหมาย และระเบียบของทางราชการ จึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

- กรณีส่วนราชการแพคดีและมีคำพิพากษาให้ชำระหนี้ ส่วนราชการต้องปฏิบัติอย่างไร ทั้งนี้ ภายใต้กฎหมายและระเบียบใด
- กรณีการค้าประกัน หากกรมการศาสนาในฐานะผู้ค้าประกันหรือลูกหนี้ร่วมได้ชำระเงินตามคำพิพากษาทั้งหมดแล้ว จะทำให้ลูกหนี้ร่วมอีกรายพ้นภาระหรือไม่ และหากลูกหนี้ร่วมอีกรายไม่ชำระ กรมการศาสนาจะต้องรับผิดชอบประการใดหรือไม่ เนื่องจากทำให้ราชการสูญเงินเพราะนำไปชำระก่อน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการศาสนา โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม (กรมการศาสนา) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า กรณีตามปัญหา กรมการศาสนาถูกฟ้องเป็นจำเลย และศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้กรมการศาสนาเป็นฝ่ายแพคดี คำพิพากษาดังกล่าวจึงมีผลผูกพัน กรมการศาสนาให้ต้องปฏิบัติตามนับตั้งแต่วันที่คำพิพากษา และหากกรมการศาสนาไม่ปฏิบัติตาม

โจทก์ในคดีดังกล่าวย่อมมีสิทธิที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาได้ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง^๑ และมาตรา ๒๗๑^๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ส่วนที่หาหรือว่าต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบใดบ้างนั้น จากคำชี้แจงของผู้แทนกรมบัญชีกลางปรากฏว่า คงมีแต่ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๕ ความว่า “ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในชั้นศาล การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ ให้หัวหน้าส่วนราชการเบิกจ่ายเท่าที่จ่ายจริง” สำหรับการชำระหนี้ตามคำพิพากษาถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในชั้นศาลด้วยเช่นกัน

ประเด็นที่สอง เห็นว่า กรณีที่หาหรือมาเป็นกรณีสืบเนื่องจากศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้กรมการศาสนารับผิดชอบร่วมกับบริษัทนิลลี อินเทอร์เน็ต จำกัด รายหนึ่ง และให้รับผิดชอบร่วมกับบริษัทอิสลามทราเวล แอนด์ทัวร์ จำกัด อีกรายหนึ่ง ในแต่ละกรณีกรมการศาสนาต้องชำระหนี้โดยสิ้นเชิง ตามมาตรา ๒๙๑^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และในระหว่างลูกหนี้ร่วมกันนั้น ต่างต้องรับผิดชอบเป็นส่วนเท่า ๆ กัน ตามมาตรา ๒๙๖^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น หากกรมการศาสนาชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้แก่เจ้าหนี้ไปทั้งจำนวนแล้ว ย่อมรับช่วงสิทธิจากเจ้าหนี้มาไล่เบี้ยเอาจากบริษัทนิลลี อินเทอร์เน็ต จำกัด และบริษัทอิสลามทราเวล แอนด์ทัวร์ จำกัด ซึ่งเป็นลูกหนี้ร่วมในแต่ละกรณีได้ทั้งหนึ่งของจำนวนหนี้ที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาให้ต้องชำระแก่โจทก์ ตามมาตรา ๒๒๙ (๓)^๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(นายดิศทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๕๙

มาตรา ๑๔๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกา และการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งนับตั้งแต่วันที่คำพิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรือดเสีย ถ้าหากมี

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๗๑ ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพคดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๒๙๑ ถ้าบุคคลหลายคนจะต้องทำการชำระหนี้โดยทำนองซึ่งแต่ละคนจำต้องชำระหนี้สิ้นเชิงไซ้ แม้ถึงว่าเจ้าหนี้ชอบที่จะได้รับชำระหนี้สิ้นเชิงได้แต่เพียงครั้งเดียว (กล่าวคือลูกหนี้ร่วมกัน) ก็ดี เจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้แต่คนใดคนหนึ่งสิ้นเชิงหรือแต่โดยส่วนก็ได้ตามแต่จะเลือก แต่ลูกหนี้ทั้งปวงก็ยังคงต้องผูกพันอยู่ทั่วทุกคนจนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระเสร็จสิ้นเชิง

มาตรา ๒๙๖ ในระหว่างลูกหนี้ร่วมกันทั้งหลายนั้น ท่านว่าต่างคนต่างต้องรับผิดชอบเป็นส่วนเท่า ๆ กัน เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ถ้าส่วนที่ลูกหนี้ร่วมกันคนใดคนหนึ่งจะพึงชำระหนี้ เป็นอันจะเรียกเอาจากคนนั้นไม่ได้ไซ้ ยังขาดจำนวนอยู่เท่าไรลูกหนี้คนอื่น ๆ ซึ่งจำต้องออกส่วนด้วยนั้นก็ต้องรับใช้ แต่ถ้าลูกหนี้ร่วมกันคนใดเจ้าหนี้ได้ปลดให้หลุดพ้นจากหนี้อันร่วมกันนั้นแล้ว ส่วนที่ลูกหนี้คนนั้นจะพึงต้องชำระหนี้ก็ตกเป็นพับแก่เจ้าหนี้ไป

มาตรา ๒๒๙ การรับช่วงสิทธิย่อมมีขึ้นด้วยอำนาจกฎหมาย และย่อมสำเร็จเป็นประโยชน์แก่บุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) บุคคลผู้มีความผูกพันร่วมกับผู้อื่น หรือเพื่อผู้อื่นในอันจะต้องใช้หนี้ มีส่วนได้เสียด้วยในการใช้หนี้นั้น และเข้าใช้หนี้